

**Opinia o osiągnięciach naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych w postępowaniu
habilitacyjnym dr Jadwigi Kity-Huber z Instytutu Filologii Germańskiej UJ**

1. Dorobek naukowy przed habilitacją

Po raz pierwszy zetknęłam się z naukową twórczością dr Jadwigi Kity-Huber przygotowując recenzję wydawniczą książki zatytułowanej „*Cóż za księga!*” *Biblia w literaturze niemieckojęzycznej od Oświecenia po współczesność* (Kraków 2010) pod redakcją Marii Kłańskiej, Jadwigi Kity-Huber oraz Pawła Zarychty. Po upływie prawie sześciu lat od wydania książki, chętnie przywołam (już po lekturze całego dotychczasowego dorobku naukowego), w moim przekonaniu nadal aktualną opinię, którą sformułowałam oceniając wtedy napisany przez habilitantkę prawie trzydziestostronicowy rozdział wstępny zawarty w I części opracowania będący historycznoliterackim przeglądem intertekstualności biblijnej w literaturze niemieckojęzycznej, zatytułowany: *Biblia w literaturze niemieckojęzycznej od Romantyzmu do roku 1900 z uwzględnieniem przekładu Biblii Hebrajskiej autorstwa Bubera i Rosenzweiga* :

„Jadwiga Kita-Huber w rozdziale dotyczącym literatury XIX wieku, rysuje najpierw przedstawianą epokę z jej licznymi etapami jakże precyzyjnie ponazywanymi przez historyków i historyków literatury, pokazuje filozofów, dążenia, poszukiwania, a w warstwie nadrzędnej prowadzi czytelnika przez szereg utworów literackich zawierających biblijne inspiracje, odnosząc się wciąż do życia ich autorów. Czyta się ten wywód świetnie, jest ciekawy, mimo rozległości obejmowanego okresu jest fantastyczną syntezą”.

Właśnie doskonale syntezywanie rozległych obszarów nauki i prowadzenie w sposób przejrzysty pogłębionego dyskursu uważam za wielką umiejętność i ogromny walor naukowej twórczości habilitantki. Przywołany tu tom „*Cóż za księga!*” zawiera obok obszernego wprowadzenia, w części II przedstawiającej sylwetki twórców wykorzystujących intertekstualność biblijną, jeszcze trzy teksty napisane przez habilitantkę, wśród nich zatytułowany: „*Bo pisarz jest proboszczem uniwersum*”. *Biblia w powieści Jean Paula* ‘Kwiaty,

*owoce i ciernie, czyli stan małżeński, śmierć i wesele adwokata ubogich F. St. Siebenkäs*a, który już wyraźnie sygnalizuje zainteresowanie naukowe habilitantki wyjątkową postacią, Jean Paulem, jak sama formułuje - „jednym z największych *outsiderów* literatury niemieckiej, pisarzem sytuowanym między epoką klasyczną a romantyczną, niedającym się zatem jednoznacznie sklasyfikować do żadnej z tych epok”.

Dr Jadwiga Kita-Huber w swoim autoreferacie, jako załączek pomysłu na projekt habilitacyjny i równocześnie też pierwszą pracę naukową na temat Jean Paula, wymienia artykuł pt. *Die Bibel in metaphorischen Bestimmungen von Dichtung und Metapher. Jean Pauls Vorschule der Ästhetik* z tomu *Der Heiligen Schrift auf der Spur. Beiträge zur biblischen Intertextualität in der Literatur* (Dresden-Wrocław 2009) podobnie jak tom „Cóż za księga” zredagowanego przez sprawdzony i zgrany już doskonały zespół „biblijny”: Kłańska, Kita-Huber, Zarychta. Autorka poddaje tu analizie dwie definicje Jean Paula: poezji i metafory i podejmuje rekonstrukcję znaczenia rozprawy *Vorschule* w świetle obecnych w XVIII wieku w Niemczech szkół estetycznych i filozoficznych. Obydwa wymienione wyżej teksty znajdują później swoje rozszerzenie i pogłębienie w dwóch kolejnych artykułach zogniskowanych wokół Jean Paula, a dotyczących jego korespondencji z pisarką niemiecką Emilie von Berlepsch oraz Jean Paulowskiej teorii humoru. Jean Paul jest więc w naukowej pracy dr Jadwigi Kity-Huber poprzedzającą opublikowanie rozprawy habilitacyjnej, bezpośrednio związany z szerokim polem badawczym, mianowicie związkami między Biblią a literaturą od XVII wieku po współczesność. W tym obszarze tematycznym habilitantka opublikowała ponad 10 artykułów, jeden przekład, recenzje oraz hasła encyklopedyczne. Biblii w literaturze niemieckojęzycznej dotyczą także trzy projekty (spośród siedmiu), w których uczestniczyła habilitantka. Projekt przyznany prof. Marii Kłańskiej (bezpośredniej przełożonej habilitantki) przez Fundację na Rzecz Nauki Polskiej, którego jedną z aktywnych uczestniczek była dr Kita-Huber, projekt naukowo-badawczy, zatytułowany „Biblia i literatura” finansowany przez Instytut Literatury Niemieckiej (Institut für Deutsche Literatur) na Uniwersytecie Humboldtów w Berlinie oraz Centrum Badań Literatury i Kultury (Zentrum für Literatur- und Kulturforschung) w Berlinie a także w latach 2013/2014 stypendium prestiżowej Fundacji Alexandra von Humboldta, wykorzystane na realizację projektu tematycznie skupionego wokół Biblii i literatury. Warto tu dodać, że wszystkie te prace i projekty powstawały w sprzyjającym habilitantce środowisku naukowym. Kilku krakowskich germanistów, literaturoznawców z Zakładu Literatury Niemieckiej UJ skupionych wokół ich Mistrzyni, prof. dr hab. Marii Kłańskiej, zajmuje się naukowo tematyką szeroko pojętej religii jako systemu odniesienia w procesie tworzenia formy i treści.

Dr Jadwiga Kita-Huber jako swoje główne osiągnięcie naukowo-badawcze przed wydaniem rozprawy habilitacyjnej kwalifikuje monografię pt. *Verdichtete Sprachlandschaften. Paul Celans lyrisches Werk als Gegenstand von Interpretation und Übersetzung* (Heidelberg 2004), będącą opublikowaną wersją rozprawy doktorskiej obronionej w roku 2003. Już to studium zapowiada bardzo wysokie kompetencje filologiczne Autorki a także sygnalizuje ekspolorowane przez nią z szczególną mocą obszary literaturoznawczych badań: hermeneutyka, przekładoznawstwo. W ciągu 13 lat od obrony doktoratu tematyka związana z urodzonym w r. 1920 w Czerniowcach niemieckojęzycznym poetą Pauliem Celanem, zajmuje obok poetyki przekładu literackiego, estetyki i literatury niemieckiej przełomu XVIII i XIX wieku, znaczną część dorobku naukowego habilitantki. Badania nad Celanem, interpretacje jego wierszy, badanie przekładów wierszy Celana na język polski, rozważania nad możliwościami przekładu, nad specyfiką języka niemieckiego i polskiego a także nad umiejscowieniem Celana w przestrzeni polskiej recepcji literackiej - wyznaczają odtąd kolejne punkty ciężkości pracy naukowej habilitantki. Dokumentuje je szereg artykułów poświęconych poetyce przekładu literackiego, a także twórczości Paula Celana.

Na całość osiągnięć naukowo-badawczych po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych składają się poza monografią poświęconą Paulowi Celanowi, trzy zredagowane przez Jadwigę Kitę-Huber wspólnie z innymi krakowskimi germanistami tomy (co pokazuje szczególnie cenną umiejętność pracy zespołowej u habilitantki), pięć artykułów w czasopismach naukowych oraz 25 artykułów w tomach zbiorowych, dwa przekłady książek i trzy artykuły naukowe oraz 5 recenzji i 4 hasła encyklopedyczne. Wygłosiła ona ponadto 17 referatów na różnych sympozjach i konferencjach, do tego 8 referatów w ramach posiedzeń towarzystw naukowych oraz w ramach kolokwium naukowo-badawczych. Jest to dorobek bardzo bogaty, obejmujący wiele pól tematycznych, wiele dyscyplin humanistycznych równocześnie i wiele dziedzin wiedzy, pokazujący wyjątkowość jego Autorki i jej ogromny potencjał naukowy. Świadczący o wybitnej aktywności naukowej.

Przyglądając się publikacjom składającym się na naukowy dorobek habilitantki, dotyczącym jakże różnych obszarów wiedzy literaturoznawczej, zauważyć można scalającą je wszystkie przestrzeń teologii i religii realizującą się w słowie. To właśnie związek między słowem a duchem stanowi główny punkt ciężkości naukowych zainteresowań dr Jadwigi Kity-Huber, która jest wszechstronnym filologiem, badaczką swobodnie poruszającą się równocześnie na wielu obszarach: m.in. w przestrzeni historii i teorii literatury, filozofii,

teologii, religioznawstwa, estetyki, przekładoznawstwa, językoznawstwa, filologii germańskiej i filologii polskiej.

2. Osiągnięcia dydaktyczne

Osiągnięcia dydaktyczne dr Kity-Huber a także osiągnięcia w zakresie popularyzacji nauki są imponujące. Habilitantka prowadzi wszystkie rodzaje uniwersyteckich zajęć dydaktycznych: wykłady, seminaria magisterskie i specjalizacyjne oraz ćwiczenia tematyczne. Tematyka tych zajęć odzwierciedla różnorodność jej badań naukowych, a więc historię literatury niemieckiej, teorię literatury, teorię przekładu, zagadnienia przekładu literackiego, lirykę i prozę niemieckojęzyczną, historię idei. Habilitantka wypromowała 27 magistrantów, aktualnie opiekuje się kolejnymi dziewięcioma. Spośród osób, które napisały pod jej kierunkiem prace magisterskie, aż trzy ukończyły w międzyczasie już studia doktoranckie i pracują na uczelniach wyższych, a dwie w macierzystym Zakładzie Literatury Niemieckiej IFG UJ. To na etapie przewodu habilitacyjnego szczególnie duży sukces i znaczący dorobek dydaktyczny. Dr Kita-Huber recenzowała ponad 125 prac magisterskich i licencjackich, co stanowi ogrom pracy często niezauważanej i mało docenianej, a wymagającej poświęcenia czasu na lekturę wielu setek stron i żmudne formułowanie uwag o ocenianych pracach. Na uwagę zasługuje także działalność dydaktyczna habilitantki za granicą: jej wykłady gościnne a także liczne staże w ośrodkach akademickich w Niemczech i Austrii oraz organizacja dla studentów UJ wykładów gościnnych profesorów z Niemiec i Holandii.

3. Rozprawa habilitacyjna

Rozprawa habilitacyjna, zatytułowana *Jean Paul und das Buch der Bücher. Zur Poetisierung biblischer Metaphern, Texte und Konzepte*, opublikowana w Wydawnictwie Georg Olms w Hildesheim (2015), Praca obejmuje 520 stron, w tym także obszerny wykaz literatury, indeks nazwisk oraz indeks cytowanych fragmentów z Pisma świętego. Uwagę zwraca najpierw szczególnie ciekawa okładka książki wprowadzająca w tematykę książki, przedstawiająca drzeworyt Lukasa Cranacha młodszego zaczerpnięty z Biblii Marcina Lutra, będący w posiadaniu Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, co stanowi ładne symboliczne połączenie tematyki książki z jej Autorką zatrudnioną na Uniwersytecie Jagiellońskim w Zakładzie Literatury Niemieckiej Instytutu Filologii Germańskiej.

Upředzając dalsze oceny i opinie na temat recenzowanej tu rozprawy, stwierdzam, iż podobnie jak cały dorobek naukowy dr Jadwigi Kity-Huber, jej rozprawa habilitacyjna jest wszechstronnym, głębokim, nowoczesnym, napisanym doskonałą niemiecką studium nad poetyzacją biblijnych metafor, tekstów i koncepcji u wielkiego niemieckiego prekursora romantyzmu Jean Paula.

Praca jest niezwykle logicznie i przejrzysto skonstruowana. Oto trzem wybranym reprezentatywnym tekstom Jean Paula (właściwie Johanna Paula Friedricha Richtera), w tym dwóm powieściom: *Hesperus* (1795), *Leben Fibels* (1812) oraz pismu *Vorschule der Aesthetik* (1804) będącemu filozoficznym rozważaniem estetyczno-poetologicznym, Autorka przyporządkowuje trzy szeroko zakrojone cele swojej rozprawy. Po pierwsze, wykazanie jakie było oddziaływanie biblijnego świata językowego (metafory, obrazy, styl, teksty) na język poetycki Jean Paula, na konstrukcje jego dzieł a także na rozważania poetologiczne. Po drugie, znalezienie odpowiedzi na ile na pisarstwo Jean Paula wpływały osiągnięcia krytyki i filologii biblijnej silnie dochodzącej do głosu w Niemczech na przełomie XVII i XIX wieku oraz po trzecie, zbadanie wpływu procesów sekularyzacji na teksty Jean Paula i co ważne, określenie tych procesów także poprzez dzieło Jean Paula.

Trzy dzieła Jean Paula i badania zmierzające do realizacji odpowiednio nakreślonych celów, stanowią przedmiot rozważań trzech głównych rozdziałów pracy (III, IV i V), przy czym dwa pierwsze rozdziały to najpierw wprowadzenie w pracę (rozdział I) a potem, stanowiący część historycznoliteracką rozdział II, poświęcony pojmowaniu Biblii w okresie wokół przełomowego dla krytyki i biblijnej filologii a także procesów „odczarowywania” i „zaczarowywania” świata roku 1800, stanowiącego w Niemczech w tym kontekście istotną cezurę.

Wykaz tekstów źródłowych będących przedmiotem analizy przedłożonej do oceny rozprawy obejmuje poza ponad dwudziestoma pozycjami samego Jean Paula, ponad 70 tekstów autorstwa największych niemieckich pisarzy VIII i XIX wieku oraz niemalże wszystkich wielkich niemieckich filozofów tego okresu. Sam już ten wykaz i ciężar gatunkowy prymarnych tekstów unaocznia rozmach i równoczesną głębię przedsięwzięcia, jakiego podjęła się habilitantka.

Dokonując analiz utworów Jean Paula dr Kita-Huber wybrała jako główną metodę badawczą analizę tekstów w ujęciu intertekstualnym, z szczególnym zastosowaniem Bachtinowskiej koncepcji dialogiczności, słusznie jednak zakładając, iż ujęcie intertekstualne

wymaga uzupełnienia poprzez rozpatrywanie poszczególnych aspektów w świetle refleksji teologicznej i filozoficznej a przy tym, co jest jej ogromnym dokonaniem, nie traci z oczu krytycznej refleksji nad historią dyskursów związanych z tzw. literacką wiedzą o Biblii (literarisches Bibelwissen), i wiedzą biblijną oraz religijną, które to na przełomie XVIII i XIX wieku przechodzą ogromną przemianę. Podczas kiedy w okresie nazwanym za R. Kosseleckiem „czasem siodła” wiedza biblijna oddziałuje interdyskursywnie, pojęcie wiedzy biblijnej dotyczy religii, a pojęcie religii w ciągu XVIII wieku wchodzi w orbitę protestanckiego postrzegania wszelkiej wiedzy w świetle Biblii. Swoje metodologiczne podejście Autorka prezentuje we wprowadzeniu, ale pogłębia je każdorazowo w każdym z trzech rozdziałów analitycznych (III, IV, V). Ponieważ analizowane dzieła same wyznaczają punkty ciężkości badań nad odniesieniami do Biblii i ich poetologicznym znaczeniem, Autorka w każdym z tych trzech rozdziałów przygląda się to opartej na języku biblijnym poetyckiej metaforze (*Vorschule*) to idiomom poetyckim zaczerpniętym z języka Biblii Lutera (*Hesperus*), to podobieństwom między koncepcjami poetologicznymi istniejącymi w ramach krytyki biblijnej a własnymi koncepcjami Jean Paula (*Leben Fibels*). Oprócz trzech wymienionych tu dzieł, książka uwzględnia także korespondencję Jean Paula oraz niedawno publikowane ekscerpty dokumentujące przede wszystkim dyskusje pisarza z debatami biblijnymi, dotychczas nieuwzględniane w pracach naukowych o pisarzu.

Jako stanowiące o ogromnym potencjale naukowym rozprawy dr Kity-Huber oceniam dwa (doskonale uzasadnione i pogłębione przez habilitantkę) **założenia**. **Pierwsze**, iż jedną z przyczyn dotychczasowego traktowania po macoszemu biblijnych wątków w twórczości Jean Paula jest powielane przekonanie, że stosowanie języka biblijnego należy stawiać na równi z pobożnością i religijnością poety. Praca dystansuje się zatem od założenia, jakoby nawiązania do Biblii były przymusowym świadectwem religijności autora. Autorka uważa, że zainteresowanie Jean Paula Biblią jest tylko formalne i stanowi ona dla niego wyłącznie rezerwuar obrazów i form – zatem jest źródłem językowym a nie pojęciowym. Dwie prace o Jean Paulu spośród dotychczas opublikowanych habilitantka przyjmuje jako bliskie swoim założeniom: pracę Friedricha Diergartena *Die Funktion der religiösen Bilderwelt in den Romanen Jean Pauls* (1967) oraz studium Ursuli Naumann *Predigende Poesie* (1976). To właśnie u Naumann znajduje potwierdzenie dla przekonania, iż oceniając twórczość Jean Paula nie należy pytać o treści chrześcijańskie czy teologiczne, lecz o formy przekazujące te treści, tzn. o tradycję i rzeczywistość Kościoła. Formalny a tym samym i prowokacyjny stosunek Jean Paula do Biblii powoduje, że pisarz wręcz czerpie swoją siłę poetycką z swoistej gry

wyjątkowością Księgi nad Księgami. Mając z jednej strony przed oczyma jej wyjątkowy status świętej księgi, świadomie przenosi ją do swoich (nie religijnych) utworów. By naświetlić paradoks przenoszenia kontekstów religijnych do świata niereligijnego, dr Kita-Huber przywołuje *Wahrheit und Methode* Hansa-Georga Gadamera, który na przykładzie religijnych dzieł sztuki, stworzonych jako obiekty czci i kultu, przekonuje, że wyjęcie ich z pierwotnego kontekstu, usytuowanie np. jako jeden z eksponatów „nowoczesnych kolekcji”, nie pozwala zmazać z nich śladu ich pierwotnej przynależności. Należy on do ich bytu, ponieważ ich istota to prezentowanie się. Dla habilitantki w twierdzeniu Gadamera zawiera się swoista obietnica wobec literatury korzystającej z języka religii. Przesunięcie językowych obrazów z sfery sakralnej do sfery profanum, nadaje tym obrazom status szczególnie, o silnym oddziaływaniu poetologicznym.

Tu dotykam dla omawianej tu rozprawy **drugiego** kluczowego założenia, mianowicie: u podstaw książki leży nowoczesne spojrzenie na proces sekularyzacji. Dr Jadwiga Kita-Huber nawiązuje tu do fundamentalnego studium Hansa Blumenberga pt. *Die Legitimität der Neuzeit* (1966) zakładającego, iż proces sekularyzacji nie podlegał rozwojowi linearnemu a także przywołuje badania literaturoznawcy i kulturoznawcy Silvio Vietta, który postrzega sekularyzację jako proces transformacji religii. Chętnie przywołałabym tu także współczesnego kanadyjskiego filozofa, Charlesa Taylora, (*A secular age*, Cambridge 2007) kontynuatora myśli Hansa Blumenberga, szczególnego orędownika pojmowania modernizacji nie jako osłabienia praktyk religijnych, sprzeciwiającego się pojmowaniu sekularyzacji jako jednokierunkowej ewolucji, pokazującego jak bardzo procesy modernizacji owszem podkopały świat chrześcijański, ale o wiele bardziej nadały mu po prostu nową formę uporządkowania. Zważywszy na postawioną przez Autorkę rozprawy tezę o świeckim, formalnym stosunku Jean Paula do Biblii, takie spojrzenie na proces sekularyzacji jest szczególnie spójne. Habilitantka odwołuje się do najnowszych badań interdyscyplinarnych, naświetlając związek między procesami sekularyzacji a faktem, iż Jean Paulowskie odniesienia do Biblii i teologii nie są tradycyjnymi odniesieniami do czegoś spoza dotychczasowego kanonu poetyckiego, lecz realnie decydują o nowoczesnych i twórczych momentach jego poetyki, nie sytuują tego, co „święte” na przeciwległym biegunie zeświecczonej nowoczesności, lecz są jej istotnym elementem składowym. Autorka pojmuje tu religię nie jako „treść” lecz jako poetycki i poetologiczny fakt (m.in. za Kenneth Burke, autorem standardowego dzieła „*The Rhetorics of Religion* 1961).

Wychodząc od pojęcia sekularyzacji rozumianej jako kategoria podlegająca procesowi przemian i równocześnie jako kategoria interpretacyjna, znaleźć można w tekstach Jean Paula szereg indywidualnych odmian sekularyzacji, zatem Autorka stawia pytanie o swoistą naprzemienną grę między procesami w Weberowskim rozumieniu „zaczarowania” i „odczarowania” świata w biblijnych odniesieniach u Jean Paula. Nasuwa się tu refleksja, która bezpośrednio nie zajmuje dr Kity-Huber, a mogłaby być może „doświecić” spojrzenie na proces sekularyzacji, mianowicie przydatność dla tego typu badań teorii konfesjonalizacji (W. Reinhard, H. Schilling), zakładającej z jednej strony, iż podział chrześcijaństwa na poszczególne wyznania przyniósł nie tylko gruntowne zmiany na polu religijno-kościelnym, lecz także głęboko zmienił społeczność ludzką na wszystkich obszarach życia, a z drugiej strony pozwalająca uznać (Olaf Blaschke) szczególnie pierwszą połowę XIX wieku, istotną dla rozprawy dr Kity-Huber, za czas tzw. drugiej konfesjonalizacji, względnie czas konfesjonalizmu pojmujący wiek XIX nie jako czas sekularyzacji, lecz przeciwnie – czas ponownej konfesjonalizacji (drugiej po okresie reformacji i kontrreformacji). Tak jak zbadanie wpływu procesów sekularyzacji na teksty Jean Paula i określenie tych procesów poprzez dzieło Jean Paula, tak symetryczne zbadanie ich poprzez proces konfesjonalizacji mogłoby otworzyć ciekawe przestrzenie. Podobnie jak we wspomnianym wyżej przykładzie Gadamera: „prezentowanie się należy do bytu dzieła sztuki”, może warto byłoby zaryzykować przypuszczenie, iż podleganie procesom konfesjonalizacyjnym należy do bytu tekstów Jean Paula. Podejmuję tę myśl w mojej recenzji nie w warstwie polemiki, lecz zdecydowanie tylko z chęci dopowiedzenia tych przemyśleń, które rozbudziła we mnie lektura rozprawy.

Realizacja założeń teoretycznych pracy wymagała od jej Autorki, co uważam za jej ogromną kompetencję, bardzo dobrej umiejętności syntetyzowania historii pojmowanej (po Braudelowsku) zarówno jako czas długiego trwania, obejmujący długi czas przemian w szeroko pojętym traktowaniu Biblii (krytyka, apologetyka, dogmatyka) a także samej religii i teologii, jak i czas tzw. krótki. Poza tym każdorazowo analizy zawarte w rozdziałach III, IV oraz V, odsłaniające Jean Paulowskie poszukiwania i odkrywanie poetyckiego obrazu siebie, syntetyzują niebywale jasno i głęboko wielowątkowe aspekty zjawisk pojęciowych wyrażających się w języku, splatając w sobie zarówno historię pojęć, jak i granice myślenia pojęciami. Po mistrzowsku przeprowadza dr Kita-Huber rozważania nad poetologicznymi metaforami u Jean Paula, nad ich historycznością i zmiennością (Blumenberg) z równoczesnym uwzględnieniem ich permanentnej zastępowalności skorygowanymi i

bardziej precyzyjnymi (Konersmann) metaforami a także niezmiennością obrazów w nich zawartych przy równoczesnych zmiennych wyobrażeniach, które one rodzą. Autorka odkrywa także przekonania samego Jean Paula zdefiniowane w jego *Vorschule* mianowicie, że funkcja metafory polega na pośredniczeniu między tym, co skończone a tym, co nieskończone. To właśnie wyobrażenie Jean Paula o metaforze może tu doskonale posłużyć za symboliczny obraz „niemożliwego”, które w książce Jadwigi Kity-Huber staje się możliwe dzięki jej niezwykle logicznej umiejętności dotykania i opisywania sedna problemu.

Rozprawa dr Kity-Huber, a także jej osiągnięcia naukowe po uzyskaniu stopnia doktora potwierdzają wybitne walory naukowe Habilitantki. Dr Jadwiga Kita-Huber jest w pełni dojrzałą znawczynią literatury niemieckiej, Osobą o wybitnym umyśle i wybitnych umiejętnościach filologicznych. Z pełnym przekonaniem wnioskuję o nadanie dr Jadwidze Kita-Huber stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych.

dr hab. Maria Wojtczak, prof. UAM

Poznań, 2.05.2016